

Centrālā statistikas pārvalde

2021

21-007-000

Informatīvais apskats

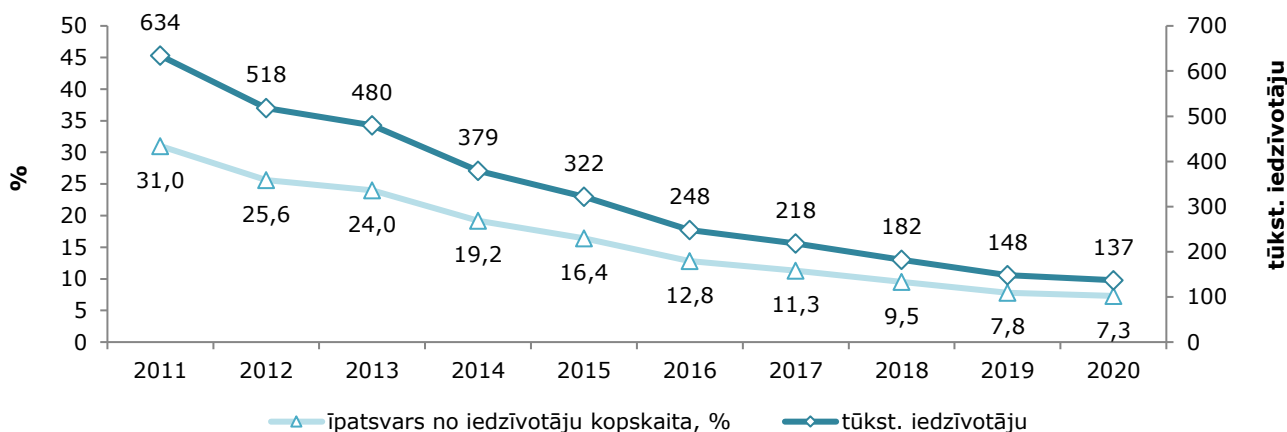
MATERIĀLĀ NENODROŠINĀTĪBA LATVIJĀ 2020. GADĀ

Aptauja "Statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem" (angļu valodā *European Union Statistics on Income and Living Conditions* – saīsināti EU-SILC) katru gadu tiek veikta visās Eiropas Savienības (ES) dalībvalstīs. Latvijā šo aptauju veic Centrālā statistikas pārvalde, un tajā tiek iegūta plaša informācija par iedzīvotāju ienākumiem un dzīves apstākļiem (mājokli, nodarbinātību, veselību u.c.). Šajā publikācijā apkopoti dati par Latvijas iedzīvotāju materiālo un sociālo nenodrošinātību. Lai plašāk pētītu nabadzības, materiālās un sociālās nenodrošinātības aspektus, papildu līdzšinējiem ikgadējiem datiem ir pievienoti jauni rādītāji, kas ļaus plašāk vērtēt ES un dalībvalstu progresu, īstenojot kopējos ES un katras dalībvalsts atsevišķi izvirzītos mērķus nabadzības un sociālās atstumtības mazināšanā.

1. MATERIĀLĀS NENODROŠINĀTĪBAS RĀDĪTĀJI

Aptaujas dati liecina, ka pēdējo gadu laikā turpina samazināties dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars. 2020. gadā dziļai materiālai nenodrošinātībai bija pakļauti 7,3 % jeb 137 tūkstoši iedzīvotāju. Tas ir par 0,5 procentpunktiem jeb 11 tūkstošiem mazāk nekā 2019. gadā, kad dziļai materiālai nenodrošinātībai bija pakļauti 7,8 % jeb 148 tūkstoši iedzīvotāju.

**Dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju skaits un viņu īpatsvars
no iedzīvotāju kopskaita 2011.–2020. gadā**

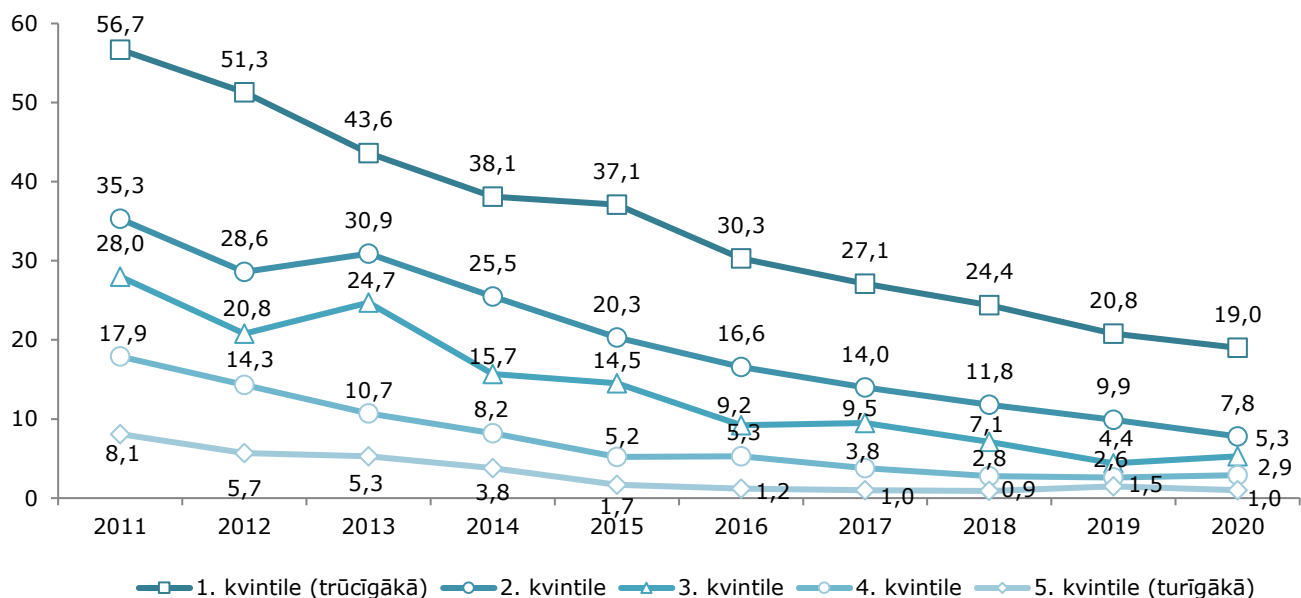
Datu avots: Eurostat [ilc_mddd11] 10.03.2021. un CSP aprēķins.

Dziļi materiālā nenodrošinātība – ES rādītājs, kas raksturo personas, kurām piemīt vismaz 4 no šādām materiālās nenodrošinātības pazīmēm: 1) finansiālu iespēju trūkums 1) segt komunālos maksājumus, īri vai atmaksāt kredītu, 2) finansiāli atļauties uzturēt mājokli siltu, 3) segt pēkšņus neparedzētus izdevumus¹ no pašu līdzekļiem, 4) ēst gaļu, putnu gaļu vai zivis (vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu) katru otro dienu, 5) katru gadu vienu nedēļu doties brīvdienās ārpus mājām, 6) lietot savām vajadzībām vieglo auto, 7) lietot savām vajadzībām veļas mazgājamo mašīnu, 8) lietot savām vajadzībām krāsu televizoru, 9) lietot savām vajadzībām telefonu.

¹ Neparedzētie izdevumi tiek rēķināti katru gadu atbilstoši nabadzības riska sliekšnim uz vienu ekvivalento patērētāju pirms trim gadiem (2020. gadā tika ņemts vērā 2017. gada nabadzības riska sliekšnis uz vienu ekvivalento patērētāju). 2020. gadā neparedzēto izdevumu summa bija 365 eiro, 2019. gadā – 330 eiro, 2018. gadā – 320 eiro, 2017. gadā – 290 eiro, 2016. gadā – 260 eiro, 2015. gadā – 235 eiro, 2014. gadā – 225 eiro, 2013. gadā – 213 eiro, 2012. gadā – 228 eiro, 2011. gadā – 277 eiro).

Dziļa materiālā nenodrošinātība visstraujāk ir mazinājusies starp iedzīvotājiem ar viszemākajiem ienākumiem. Vistrūcīgāko iedzīvotāju vidū (1. kvintīju grupā) dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars samazinājās no 56,7 % 2011. gadā līdz 19,0 % 2020. gadā un starp iedzīvotājiem ar vidēji zemiem ienākumiem (2. kvintīju grupā) – no 35,3 % 2011. gadā līdz 7,8 % 2020. gadā. Savukārt starp turīgākajiem iedzīvotājiem (5. kvintīju grupā) dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto īpatsvars samazinājās no 8,1 % 2011. gadā līdz 1,0 % 2020. gadā.

Dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars pa kvintīju grupām 2011.–2020. gadā
(procentos)

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN140].

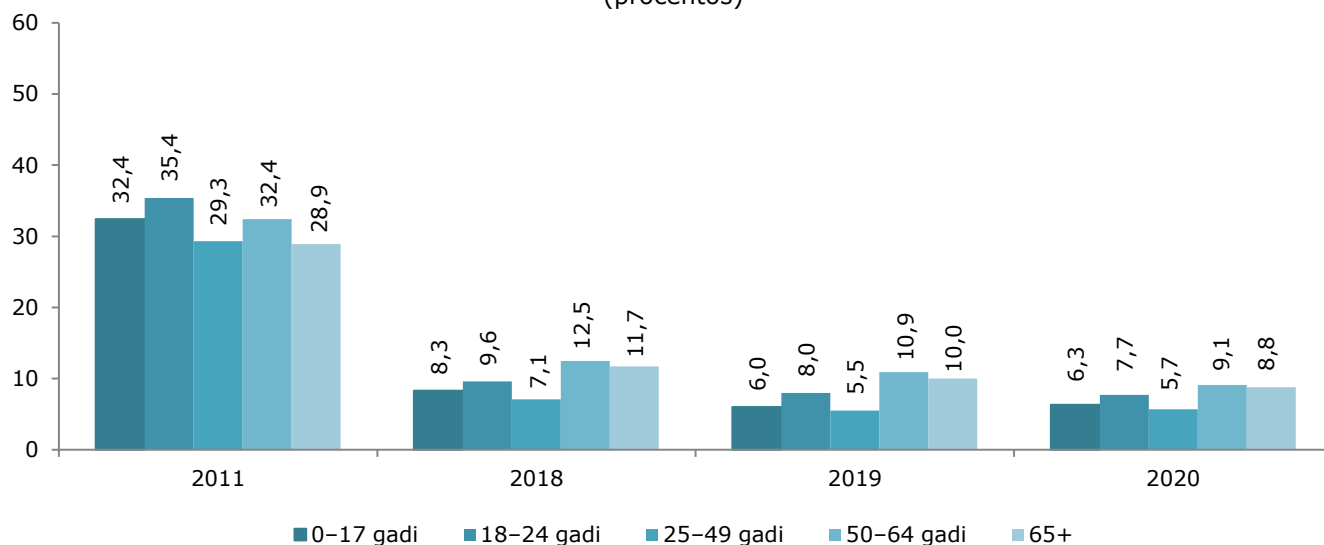
Analizējot aptaujas rezultātus pēc mājsaimniecības sastāva, dati liecina, ka visstraujāk dziļa materiālā nenodrošinātība ir mazinājusies pāriem ar bērniem. Starp pāriem ar vienu bērnu dziļa materiālā nenodrošinātība samazinājās no 23,1 % 2011. gadā līdz 3,8 % 2020. gadā, starp pāriem ar diviem bērniem – no 18,4 % 2011. gadā līdz 2,5 % 2020. gadā un starp pāriem ar trim un vairāk bērniem – no 46,8 % 2011. gadā līdz 9,5 % 2020. gadā. Vislēnāk dziļa materiālā nenodrošinātība ir mazinājusies vienas personas mājsaimniecībām un mājsaimniecībām ar vienu pieaugušo un bērniem. Starp mājsaimniecībām ar vienu pieaugušo un bērniem dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto īpatsvars samazinājās no 48,8 % 2011. gadā līdz 14,2 % 2020. gadā, starp vientuļajām personām vecumā līdz 64 gadiem – no 41,4 % 2011. gadā līdz 12,8 % 2020. gadā – bet starp vientuļajām vismaz 65 gadus vecām personām – no 35,4 % 2011. gadā līdz 14,0 % 2020. gadā.

Dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars 2011. un 2018.–2020. gadā pa mājsaimniecību tiem
(procentos)

	2011	2018	2019	2020
Pavisam	31,0	9,5	7,8	7,3
Viena persona līdz 64 gadiem	41,4	18,3	14,3	12,8
Viena persona vecumā no 65 gadiem	35,4	16,6	15,3	14,0
Viens pieaugušais ar bērniem	48,8	13,0	15,3	14,2
Pāris bez bērniem	22,8	7,2	5,7	5,5
Pāris ar vienu bērnu	23,1	2,6	2,9	3,8
Pāris ar diviem bērniem	18,4	3,8	2,2	2,5
Pāris ar trim un vairāk bērniem	46,8	11,8	5,6	9,5

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN140].

**Dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars pa vecuma grupām
2011. un 2018.–2020. gadā
(procentos)**

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN140].

Kopš 2011. gada visstraujāk dziļai materiālā nenodrošinātība ir mazinājusies starp bērniem līdz 17 gadu vecumam (no 32,4 % 2011. gadā līdz 6,3 % 2020. gadā) un starp 18 līdz 24 gadus veciem jauniešiem (no 35,4 % 2011. gadā līdz 7,7, % 2020. gadā). Savukārt vislētāk dziļai materiālā nenodrošinātība mazinājās starp iedzīvotājiem, kas vecāki par 50 gadiem. Starp 50 līdz 64 gadus veciem iedzīvotājiem dziļai materiālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars samazinājās no 32,4 % 2011. gadā līdz 9,1 % 2020. gadā un starp vecākā gadagājuma (vismaz 65 gadus veciem) iedzīvotājiem – no 28,9 % 2011. gadā līdz 8,8 % 2020. gadā.

Tomēr, salīdzinot materiālās nenodrošinātības rādītājus ES dalībvalstīs, Latvijas iedzīvotāju situācija ir visnotaļ tuva ES vidējam līmenim. Atsevišķos rādītājos Latvija starp ES dalībvalstīm ieņem ļoti augstas pozīcijas. Pēdējie pieejamie dati liecina, ka starp visām ES dalībvalstīm Latvijā bija ceturtais augstākais iedzīvotāju īpatsvars, kas naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties savām vajadzībām lietot vieglo automobili (13,4 % 2020. gadā un 13,3 % 2019. gadā), un piektais augstākais iedzīvotāju īpatsvars, kas naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties segt pēkšņus neparedzētus izdevumus (45,6 % 2020. gadā un 49,8 % 2019. gadā). Turklāt Latvijā joprojām bija neliela iedzīvotāju daļa, kas nevarēja atļauties savām vajadzībām lietot veļas mazgājamo mašīnu (1,7 % 2020. gadā un 2,0 % 2019. gadā). Savukārt vidēji ES šī problēma bija raksturīga tikai 0,8 % iedzīvotāju. Pārējos rādītājos Latvijas situācija bija labāka. Latvijā no visām ES dalībvalstīm bija desmitais augstākais iedzīvotāju īpatsvars, kas pēdējo 12 mēnešu laikā naudas trūkuma dēļ kaut reizi laikus nav spējuši segt komunālos maksājumus, īri vai atmaksāt kredītu, vienpadsmitais augstākais iedzīvotāju īpatsvars, kas nevarēja atļauties uzturēt mājokli siltu. Savukārt tikai nedaudz virs ES vidējā līmeņa bija to Latvijas iedzīvotāju īpatsvars, kuri nevarēja atļauties katru gadu vienu nedēļu doties brīvdienās ārpus mājām (vidēji ES – 27,7 %, Latvijā – 28,6 %) un katru otro dienu ēst gaļu, putnu gaļu vai zivis (vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu) (vidēji ES – 6,7 %, Latvijā – 9,5 %).

Pēdējo gadu laikā ir kļuvis niecīgs to iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ savām vajadzībām nevarēja atļauties lietot krāsu televizoru un telefonu (ieskaitot mobilo telefonu). Tomēr, salīdzinot ar ES vidējo situāciju, Latvijā bija nedaudz augstāks to iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ savām vajadzībām nevarēja atļauties lietot krāsu televizoru (vidēji ES – 0,3 %¹, Latvijā – 0,6 %). Savukārt telefonu 2020. gadā varēja atļauties lietot visi Latvijas iedzīvotāji, kamēr vidēji ES tas nebija pieejams 0,3 % iedzīvotāju¹, no dalībvalstīm visaugstākais īpatsvars bija Bulgārijā (2,1 % 2020. gadā un 2,2 % 2019. gadā) un Rumānijā (0,9 % 2019. gadā).

¹ Novērtējums par 2018. gadu.

ES dalībvalstu izkārtojums pēc lielākā iedzīvotāju īpatsvara, kuri 2019. gadā naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties atsevišķas iespējas (procentos)

Segt komunālos maksājumus, iri vai atmaksāt kredītu	
Grieķija	41,4
Bulgārija	23,6 ¹
Kipra	17,6
Rumānija	15,4
Horvātija	14,2 ²
Īrija	11,9
Ungārija	11,2
Slovēnija	10,0 ²
Somija	10,0 ¹
Latvija	9,7¹
Apvienotā Karaliste	8,8 ³
Francija	8,4
ES-28	8,3 ⁴
Lietuva	8,2
Spānija	8,1
Malta	7,8
Polija	7,4
Dānija	7,3
Slovākija	6,7 ²
Igaunija	6,0 ²
Itālija	5,9
Portugāle	5,8
Beļģija	5,7 ²
Zviedrija	4,8
Austrija	4,3
Vācija	3,7
Nīderlande	3,2 ²
Čehija	3,0 ²
Luksemburga	3,0 ⁵

☐ Datu avots: Eurostat [ilc_mdcs05] 10.03.2021

Uzturēt mājokli siltu	
Bulgārija	27,5 ¹
Lietuva	26,7
Kipra	21,0
Portugāle	18,9
Grieķija	17,9
Itālija	11,1
Rumānija	9,3
Malta	7,8
Spānija	7,5
ES-28	7,0 ⁴
Francija	6,2
Latvija	5,9¹
Horvātija	5,7 ²
Slovākija	5,7 ²
Ungārija	5,4
Apvienotā Karaliste	5,4 ³
Īrija	4,9
Beļģija	4,4 ²
Polija	4,2
Dānija	2,8
Slovēnija	2,8 ²
Igaunija	2,7 ²
Vācija	2,5
Luksemburga	2,4
Nīderlande	2,4 ²
Čehija	2,2 ²
Zviedrija	1,9
Austrija	1,8
Somija	1,8 ¹

☐ Datu avots: Eurostat [ilc_mdcs01] 10.03.2021.

Segt pēkšņus neparedzētus izdevumus	
Horvātija	48,9 ²
Grieķija	47,8
Kipra	47,5
Lietuva	46,8
Latvija	45,6¹
Rumānija	44,3
Bulgārija	43,5 ¹
Īrija	38,0
Apvienotā Karaliste	34,6 ³
Spānija	33,9
Itālija	33,8
Ungārija	33,0
Portugāle	33,0
ES-28	31,5 ⁴
Francija	30,6
Igaunija	30,5 ²
Polija	29,3
Slovēnija	29,1 ²
Slovākija	26,1 ²
Vācija	26,0
Somija	25,4 ¹
Beļģija	23,4 ²
Dānija	22,9
Zviedrija	20,5
Čehija	19,6 ²
Nīderlande	19,2 ²
Austrija	18,5
Luksemburga	16,7
Malta	15,1

☐ Datu avots: Eurostat [ilc_mdcs04] 10.03.2021.

Est gaļu, putnu gaļu vai zivis (vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu) katru otro dienu	
Bulgārija	25,9 ¹
Rumānija	14,2
Ungārija	13,0
Slovākija	11,8 ²
Grieķija	11,7
Lietuva	11,7
Itālija	9,9
Latvija	9,5¹
Horvātija	7,8 ²
Francija	7,5
ES-28	6,7 ⁴
Malta	5,8
Igaunija	5,5 ²
Vācija	5,3
Apvienotā Karaliste	4,8 ³
Slovēnija	4,2 ²
Čehija	4,1 ²
Polija	4,1
Austrija	3,9
Spānija	3,8
Beļģija	3,5 ²
Somija	2,9 ¹
Luksemburga	2,3
Portugāle	2,3
Dānija	2,2
Nīderlande	2,0 ²
Zviedrija	2,0
Īrija	1,7
Kipra	0,8

☐ Datu avots: Eurostat [ilc_mdcs03] 10.03.2021.

Katru gadu vienu nedēļu doties brīvdienās ārpus mājām	
Rumānija	54,1
Horvātija	49,3 ²
Grieķija	49,2
Kipra	45,2
Itālija	41,9
Ungārija	41,5
Portugāle	40,0
Bulgārija	39,3 ¹
Lietuva	38,9
Slovākija	34,8 ²
Spānija	33,5
Polija	33,2
Malta	30,8
Īrija	30,4
Latvija	28,6¹
ES-28	27,7 ⁴
Apvienotā Karaliste	23,5 ³
Igaunija	23,1 ²
Francija	22,2
Beļģija	21,0 ²
Čehija	18,7 ²
Slovēnija	18,3 ²
Nīderlande	13,3 ²
Austrija	12,9
Vācija	12,8
Somija	12,6 ¹
Dānija	10,8
Zviedrija	10,2
Luksemburga	10,1

☐ Datu avots: Eurostat [ilc_mdcs02] 10.03.2021.

Lietot savām vajadzībām vieglo automobili	
Rumānija	23,4
Bulgārija	14,7 ¹
Ungārija	13,7
Latvija	13,4¹
Grieķija	8,7
Somija	8,4 ¹
Lietuva	8,2
Slovākija	7,7 ²
Dānija	7,7
Īrija	6,9
Igaunija	6,5 ²
Beļģija	6,1 ²
ES-28	5,9 ⁴
Nīderlande	5,5 ²
Polija	5,5
Vācija	5,4
Portugāle	5,3
Austrija	5,1
Čehija	5,1 ²
Horvātija	4,9 ²
Apvienotā Karaliste	4,8 ³
Spānija	4,7
Zviedrija	3,8
Francija	3,4
Slovēnija	2,6 ²
Malta	2,3
Luksemburga	1,9
Itālija	1,8
Kipra	1,6

☐ Datu avots: Eurostat [ilc_mdcs05] 10.03.2021.

¹ Dati par 2020. gadu. Dati par Latviju ir pieejami oficiālās statistikas portālā [tabulas numurs: NNN020].

² Provisoriskie dati par 2020. gadu.

³ Dati par 2018. gadu.

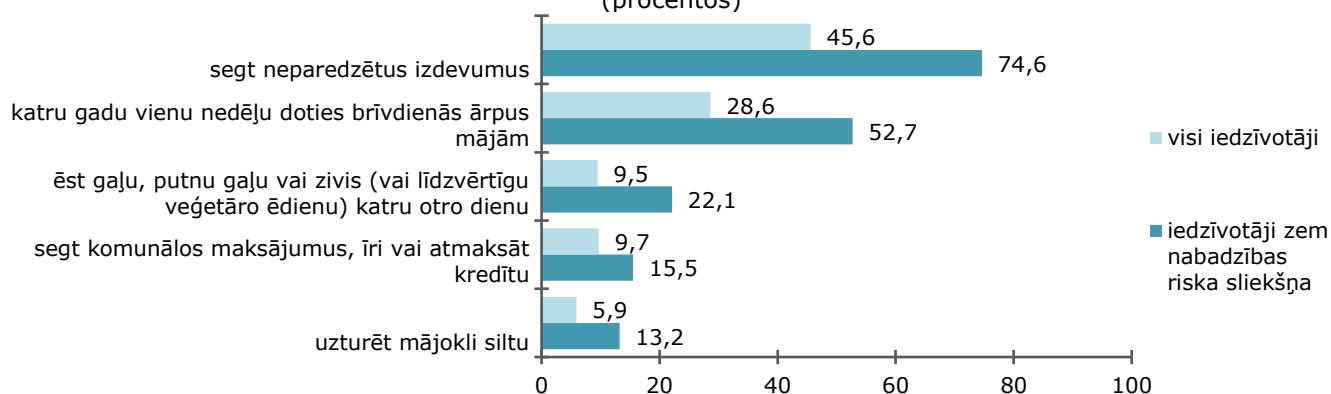
⁴ Novērtējums.

⁵ Dati par 2017. gadu.

2. EKONOMISKĀ SPRIEDZE

Kopš 2019. gada ir nedaudz samazinājies iedzīvotāju īpatsvars, kas naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties segt neparedzētus izdevumus (no 49,7 % 2019. gadā līdz 45,6 % 2020. gadā) un uzturēt mājokli siltu (no 8,0 % 2019. gadā līdz 5,9 % 2020. gadā). Savukārt nav būtiski mainījies to iedzīvotāju īpatsvars, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā naudas trūkuma dēļ kaut reizi nav spējuši laikus segt komunālo pakalpojumu rēķinus, īri vai atmaksāt kredītu (9,9 % 2019. gadā un 9,7 % 2020. gadā) un kuri nevarēja atļauties ēst gaļu, putnu gaļu vai zivis (vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu) katru otro dienu (9,8 % 2019. gadā un 9,5 % 2020. gadā). Iedzīvotājiem, kuru ienākumi bija zem nabadzības riska sliekšņa, atsevišķos rādītājos situācija ir nedaudz pasliktinājusies. Salīdzinot ar 2019. gadu, ir nedaudz palielinājies šīs grupas iedzīvotāju īpatsvars, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā naudas trūkuma dēļ kaut reizi nav spējuši laikus segt komunālo pakalpojumu rēķinus, īri vai atmaksāt kredītu (no 13,6 % 2019. gadā līdz 15,5 % 2020. gadā) un kuri nevarēja atļauties katru gadu vienu nedēļu doties brīvdienās ārpus mājām (no 50,9 % 2019. gadā līdz 52,7 % 2020. gadā).

Iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ 2020. gadā nevarēja atļauties segt atsevišķas izmaksas
(procentos)

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN020].

2020. gadā ekonomiskai spriedzei bija pakļauti 29,2 % iedzīvotāju. Tas ir gandrīz tikpat, cik 2019. gadā, kad ekonomiskai spriedzei bija pakļauti 29,4 % iedzīvotāju. Ekonomiskā spriedze ir palielinājusies starp iedzīvotājiem ar viszemākajiem ienākumiem (1. kvintiļu grupā) (no 52,0 % 2019. gadā līdz 54,7 % 2020. gadā) un starp iedzīvotājiem ar vidēji augstiem ienākumiem (4. kvintiļu grupā) (no 15,1 % 2019. gadā līdz 16,4 % 2020. gadā). Pārējās iedzīvotāju ienākumu grupās ekonomiskā spriedze ir samazinājusies.

Iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ 2011. un 2018.–2020. gadā nevarēja atļauties segt atsevišķas izmaksas, pa kvintiļu grupām
(procentos)

	Gads	Kvintiļu grupas				
		1. (trūcīgākā)	2.	3.	4.	5. (turīgākā)
Segt neparedzētus izdevumus	2011	93,6	90,5	85,7	72,7	54,3
	2018	80,0	74,3	56,0	42,3	22,1
	2019	72,8	65,7	52,7	35,3	20,1
	2020	72,6	59,6	45,6	31,7	15,3
Katru gadu vienu nedēļu doties brīvdienās ārpus mājām	2011	82,2	71,3	70,4	55,6	30,8
	2018	54,3	46,6	31,9	20,0	10,8
	2019	49,6	38,2	27,9	14,7	7,0
	2020	51,5	37,7	26,4	18,2	7,5
Ēst gaļu, putnu gaļu vai zivis (vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu) katru otro dienu	2011	52,0	35,8	31,8	17,7	9,9
	2018	25,1	16,6	9,4	5,4	2,5
	2019	21,4	14,5	6,9	3,9	2,5
	2020	20,9	11,6	7,4	5,0	2,0
Segt komunālo pakalpojumu rēķinus, īri vai atmaksāt kredītu	2011	44,3	28,8	19,4	16,3	10,3
	2018	28,0	14,1	13,0	8,4	4,1
	2019	17,4	13,7	8,2	6,0	4,2
	2020	18,3	11,4	10,2	4,8	3,3
Uzturēt mājokli siltu	2011	37,7	25,2	20,5	15,6	8,3
	2018	13,5	10,9	7,1	3,8	2,7
	2019	14,5	11,4	7,5	4,1	2,4
	2020	11,8	8,6	4,1	2,6	2,6

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN020].

Ekonomiskā spriedze 2011. un 2018.–2020. gadā
(procentos)

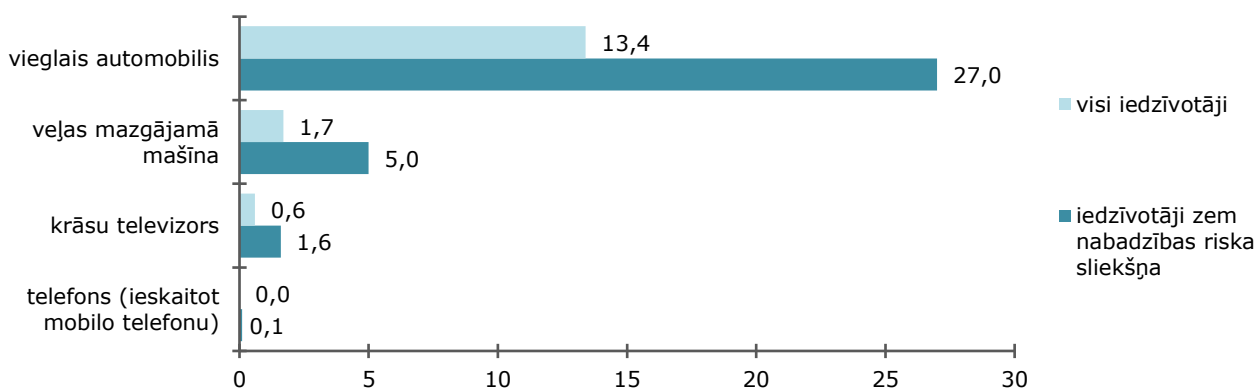
	2011	2018	2019	2020
Visi iedzīvotāji	67,7	36,6	29,4	29,2
Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	89,3	65,3	55,4	56,1
Kvintiļu grupas				
1. (trūcīgākā)	87,4	63,5	52,0	54,7
2.	79,5	51,8	42,9	40,5
3.	73,5	34,4	29,0	25,7
4.	56,9	22,0	15,1	16,4
5. (turīgākā)	33,6	10,2	7,2	6,5
Vecuma grupas				
0–17	67,4	34,1	25,1	25,7
18–24	70,3	37,8	24,9	30,4
25–49	63,7	29,8	22,8	22,8
50–64	66,9	38,6	32,9	33,0
65+	75,2	48,1	42,3	38,7
Mājsaimniecības tips				
Viena persona līdz 64 gadiem	65,9	38,2	35,5	32,5
Viena persona vecumā no 65 gadiem	81,1	59,5	56,3	50,9
Viens pieaugušais ar bērniem	78,8	45,7	41,7	37,7
Pāris bez bērniem	61,7	31,9	27,7	27,2
Pāris ar vienu bērnu	57,6	20,9	17,0	14,3
Pāris ar diviem bērniem	56,0	24,8	16,6	17,1
Pāris ar trim un vairāk bērniem	75,3	36,0	25,2	30,8

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN040].

3. PIESPIEDU ATTEIKŠANĀS NO ILGLIETOŠANAS PREČU IZMANTOŠANAS

2020. gadā 13,4 % Latvijas iedzīvotāju naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties savām vajadzībām izmantot vieglo automobili un 1,7 % – veļas mazgājamo mašīnu. Savukārt krāsu televizors un telefons (ieskaitot mobilo telefonu) bija pieejams gandrīz visiem.

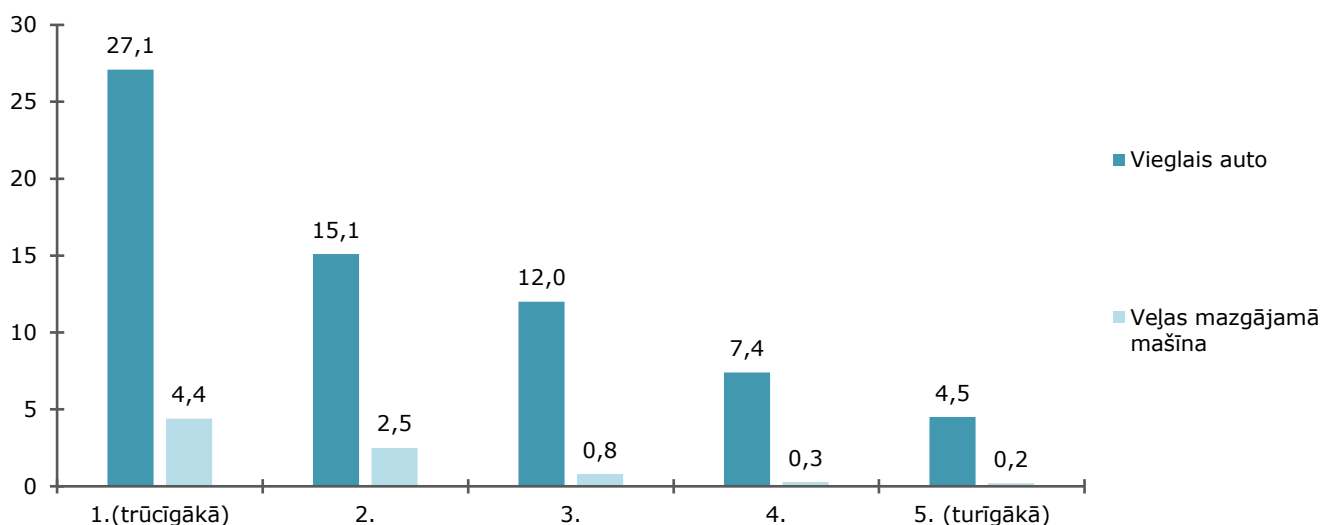
Iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ 2020. gadā bija spiesti atteikties no atsevišķu preču izmantošanas
(procentos)

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN100].

Kopš 2019. gada ir palielinājusies plaisa starp turīgāko un trūcīgāko iedzīvotāju finansiālajām iespējām savām vajadzībām izmantot vieglo automobili. Turīgāko iedzīvotāju vidū (5. kvintiļu grupā) ir samazinājies to iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties savām vajadzībām izmantot vieglo automobili (no 6,1 % 2019. gadā līdz 4,5 % 2020. gadā), turpretim trūcīgāko iedzīvotāju vidū (1. kvintiļu grupā) tas gluži pretēji pieauga no 25,7 % 2019. gadā līdz 27,1 % 2020. gadā. Turklāt 4,4 % trūcīgāko iedzīvotāju (1. kvintiļu grupā) 2020. gadā nevarēja atļauties savām vajadzībām lietot veļas mazgājamo mašīnu, savukārt starp turīgākajiem iedzīvotājiem (5. kvintiļu grupā) to varēja atļauties gandrīz visi.

Iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ 2020. gadā bija spiesti atteikties no vieglā automobiļa un veļas mazgājamās mašīnas izmantošanas, pa kvintiņu grupām (procentos)

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN100].

2020. gadā tikai 2,0 % Latvijas iedzīvotāju nevarēja atļauties vismaz 1 no 3 ilglietošanas precēm (neskaitot vieglo automobili). Savukārt vismaz 1 no 4 ilglietošanas precēm (ieskaitot vieglo automobili) naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties 14,2 % iedzīvotāju.

Piespiedu atteikšanās no ilglietošanas preču izmantošanas 2011. un 2018.–2020. gadā (procentos)

	Vismaz 1 no 4 precēm				Vismaz 1 no 3 precēm (neskaitot vieglo automobili)			
	2011	2018	2019	2020	2011	2018	2019	2020
Visi iedzīvotāji	33,1	18,0	14,3	14,2	7,6	3,0	2,4	2,0
Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	59,2	34,5	29,1	29,5	18,4	9,3	7,7	5,8
Kvintiņu grupas								
1. (trūcīgākā)	53,6	34,8	28,6	29,1	13,5	8,4	7,2	5,5
2.	36,3	22,1	16,7	16,6	8,3	3,6	2,8	2,7
3.	29,9	15,5	12,2	12,4	9,5	1,3	1,2	1,1
4.	23,2	11,0	7,8	7,6	3,7	0,9	0,5	0,4
5. (turīgākā)	15,0	6,0	6,2	4,8	1,6	0,6	0,4	0,4
Vecuma grupas								
0–17	31,3	15,4	11,3	11,8	5,1	1,3	1,1	1,2
18–24	35,7	19,7	13,7	13,5	5,3	2,3	1,2	0,7
25–49	30,0	14,9	11,4	12,3	6,0	1,5	1,3	1,5
50–64	37,0	21,9	19,6	17,4	8,4	4,3	3,9	2,9
65+	34,9	21,3	16,7	16,8	13,8	5,7	4,4	3,3
Mājsaimniecības tips								
Viena persona līdz 64 gadiem	47,3	31,4	26,1	25,2	18,9	10,1	7,9	5,9
Viena persona vecumā no 65 gadiem	38,1	23,2	19,0	17,8	23,5	9,4	7,1	5,5
Viens pieaugušais ar bērniem	55,8	34,1	28,8	27,1	12,2	2,0	3,4	0,5
Pāris bez bērniem	28,9	15,4	12,4	12,2	6,6	2,1	2,3	1,6
Pāris ar vienu bērnu	21,8	7,8	4,4	7,7	3,7	0,6	0,0	0,4
Pāris ar diviem bērniem	16,6	8,2	6,0	4,4	2,4	0,8	0,5	0,2
Pāris ar trim un vairāk bērniem	43,3	15,8	9,0	13,0	8,9	0,0	1,2	2,6

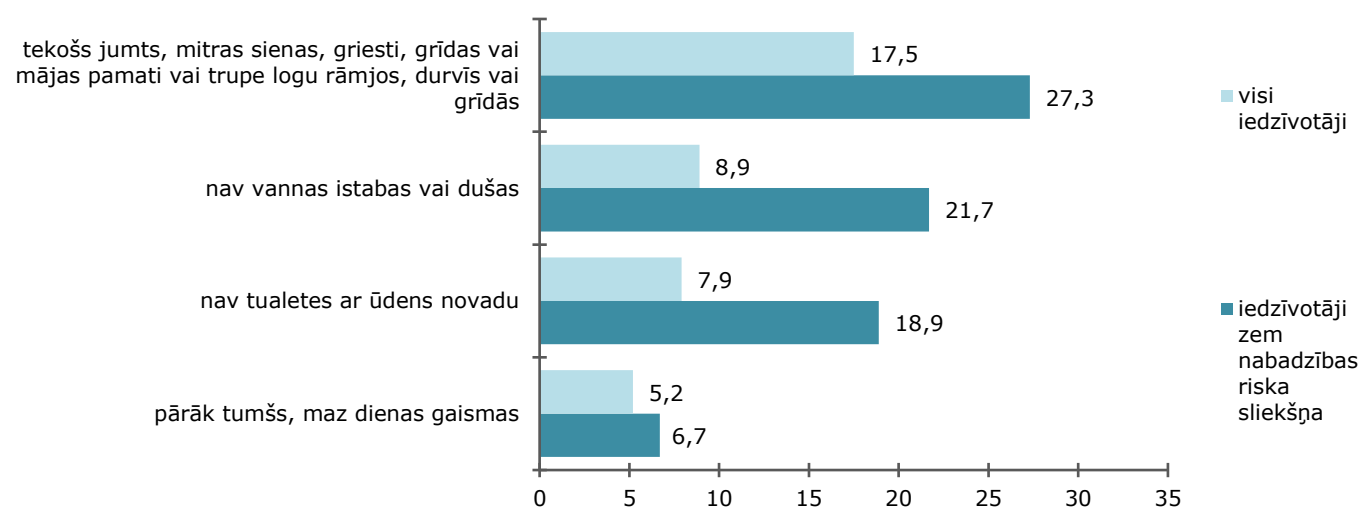
Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN120].

4. NEAPMIERINOŠI MĀJOKĻA APSTĀKĻI

2020. gadā 24,3 % iedzīvotāju saskārās ar neapmierinošiem mājokļa apstākļiem¹. 17,5 % aptaujāto iedzīvotāju norādīja, ka viņu mājoklī ir tekošs jumts, mitras sienas, griesti, grīdas, mājas pamati vai trupe logu rāmjos, durvīs vai grīdās, 7,9 % norādīja, ka viņu mājoklī nav ierīkota tualete ar ūdens novadu, un 8,9 % atzina, ka nav vannas istabas vai dušas.

Tomēr iedzīvotāji ar ienākumiem zem nabadzības riska sliekšņa ievērojami biežāk norādīja šīs mājokļa problēmas. 2020. gadā gandrīz piektā daļa (18,9 %) iedzīvotāju ar ienākumiem zem nabadzības riska sliekšņa norādīja, ka viņu mājoklī nav tualetes ar ūdens novadu, 21,7 % šīs grupas iedzīvotāju nav vannas istabas vai dušas, un 27,3 % atzina, ka viņu mājoklī ir tekošs jumts, mitras sienas, griesti, grīdas, mājas pamati vai trupe logu rāmjos, durvīs vai grīdās.

Iedzīvotāju īpatsvars, kuri 2020. gadā norādīja uz atsevišķiem neapmierinošiem mājokļa apstākļiem (procentos)

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN060].

2020. gadā 75,7 % Latvijas iedzīvotāju dzīvoja mājokļos, kur nebija neviena no minētajām mājokļa problēmām. 14,1 % iedzīvotāju bija viena no mājokļa problēmām, 6,1 % – divas no mājokļa problēmām, 3,3 % – trīs no mājokļa problēmām un 0,8 % – visas četras mājokļa problēmas.

Aptaujas dati rāda, ka iedzīvotāju ienākumu līmenim ir liela saistība ar mājokļa apstākļiem. Mājokļa problēmas visvairāk izplatītas starp iedzīvotājiem ar vismazākajiem ienākumiem (1. kvintīļu grupā). 2020. gadā uz neapmierinošiem mājokļa apstākļiem norādīja 40,5 % trūcīgāko iedzīvotāju (1. kvintīļu grupā), savukārt starp iedzīvotājiem ar augstākiem ienākumiem neapmierinošie mājokļa apstākļi bija izplatīti ievērojami mazāk.

Iedzīvotāju īpatsvars, kuri 2020. gadā norādīja uz atsevišķiem neapmierinošiem mājokļa apstākļiem, pa kvintīļu grupām (procentos)

	Kvintīļu grupas				
	1. (trūcīgākā)	2.	3.	4.	5. (turīgākā)
Tekošs jumts, mitras sienas, griesti, grīdas vai mājas pamati vai trupe logu rāmjos, durvīs vai grīdās	30,5	20,6	15,7	11,7	8,3
Nav vannas istabas vai dušas	22,3	9,0	6,9	4,4	1,3
Nav tualetes ar ūdens novadu	19,9	8,0	6,3	3,8	1,1
Pārāk tumšs, maz dienas gaismas	7,3	5,8	5,4	4,4	2,7

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: NNN060].

¹ Neapmierinoši mājokļa apstākļi: 1) nav tualetes ar ūdens novadu, 2) nav vannas istabas vai dušas, 3) mājoklī ir pārāk tumšs, maz dienas gaismas, 4) tekošs jumts, mitras sienas, griesti, grīda vai trupe logu rāmjos, durvīs vai grīdās.

Iedzīvotāji, kuri 2011. un 2018.–2020. gadā norādīja uz neapmierinošiem mājokļa apstākļiem
(procentos)

	2011	2018	2019	2020
Visi iedzīvotāji	38,5	30,9	28,1	24,3
Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	58,3	48,2	43,2	38,2
Kvintīļu grupas				
1. (trūcīgākā)	54,9	52,0	47,2	40,5
2.	43,2	37,3	32,9	28,5
3.	35,8	26,8	24,3	23,3
4.	30,1	22,0	20,1	17,0
5. (turīgākā)	22,3	15,8	15,7	11,0
Vecuma grupas				
0–17	38,2	30,9	27,6	22,3
18–24	39,9	30,8	26,5	24,6
25–49	36,4	28,2	25,4	22,1
50–64	39,9	33,1	30,4	28,6
65+	40,6	33,4	31,1	25,3
Mājsaimniecības tips				
Viena persona līdz 64 gadiem	40,8	31,6	28,9	24,8
Viena persona vecumā no 65 gadiem	42,8	33,1	31,0	26,1
Viens pieaugušais ar bērniem	41,3	30,8	36,0	19,6
Pāris bez bērniem	37,2	27,7	25,2	24,7
Pāris ar vienu bērnu	31,2	22,3	24,7	19,5
Pāris ar diviem bērniem	32,6	29,0	20,1	19,2
Pāris ar trim un vairāk bērniem	46,3	32,3	23,5	23,3

Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: [NNN080](#)].

5. MATERIĀLĀ UN SOCIĀLĀ NENODROŠINĀTĪBA

2020. gadā 25,2 % Latvijas iedzīvotāju naudas trūkuma dēļ savā mājoklī nevarēja nomainīt nolietotās mēbeles pret jaunām un 18,5 % nevarēja regulāri piedalīties ar naudas izmaksām saistītās atpūtas aktivitātēs ārpus mājām. Savukārt tikai 5,9 % iedzīvotāju naudas trūkums bija šķērslis, lai vismaz reizi mēnesī satiktos ar draugiem vai ģimeni uz kopīgu maltīti vai glāzi dzēriena, un 3,3 % – lai savā mājoklī privātai lietošanai nodrošinātu internetu.

Iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties sev nodrošināt atsevišķas pamatnepieciešamības 2018.–2020. gadā
(procentos no visiem iedzīvotājiem, kuriem bija vismaz 16 gadi)

		Gads		
		2018	2019	2020
Regulāri piedalīties atpūtas aktivitātēs ārpus mājām, kas ir saistītas ar naudas izmaksām	Visi iedzīvotāji	23,5	18,5	18,5
	Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	41,6	33,9	36,3
Vismaz reizi mēnesī satīkties ar draugiem/ģimeni (radiem) uz kopīgu maltīti vai glāzi dzēriena	Visi iedzīvotāji	7,7	5,8	5,9
	Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	16,8	12,0	14,6
Nelielu naudas summu tērēt tikai sev (kaut ko nopērkot vai darot priekš sevis)	Visi iedzīvotāji	13,4	10,0	10,4
	Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	22,5	18,6	19,7
Novalkātās drēbes nomainīt pret jaunām (nevis lietotām)	Visi iedzīvotāji	19,2	14,3	12,6
	Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	39,4	31,0	28,3
Nodrošināt sev divus apavu pārus, kas ir labā stāvoklī un piemēroti ikdienas aktivitātēm	Visi iedzīvotāji	9,8	7,6	6,5
	Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	19,9	15,1	15,1
Savā mājoklī nomainīt mēbeles (gultu, dīvānu, skapi, bufeti u.c. mēbeles), kad tās ir nolietotas vai bojātas	Visi iedzīvotāji	33,0	26,5	25,2
	Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	56,7	45,8	47,0
Savā mājoklī privātai lietošanai nodrošināt internetu, kad tas ir nepieciešams	Visi iedzīvotāji	4,9	4,2	3,3
	Iedzīvotāji zem nabadzības riska sliekšņa	13,7	11,4	10,1

Datu avots: CSP aprēķins.

Aptaujas dati liecina, ka ienākumu līmenis stipri ietekmē iedzīvotāju iespējas sev nodrošināt atsevišķas pamatnepieciešamības. Trūcīgāko iedzīvotāju vidū (1. kvintīļu grupā) bija izteikti augsts iedzīvotāju īpatsvars, kam naudas trūkums neļāva sev nodrošināt atsevišķas pamatnepieciešamības. Savukārt starp iedzīvotājiem ar augstākiem ienākumiem (2., 3., 4. un 5. kvintīļu grupā) naudas problēmu radītie ierobežojumi bija ievērojami mazāk izplatīti.

Iedzīvotāju īpatsvars, kuri naudas trūkuma dēļ nevarēja atļauties sev nodrošināt atsevišķas pamatnepieciešamības, pa kvintīļu grupām 2018.–2020. gadā

(procentos no visiem iedzīvotājiem, kuriem bija vismaz 16 gadi)

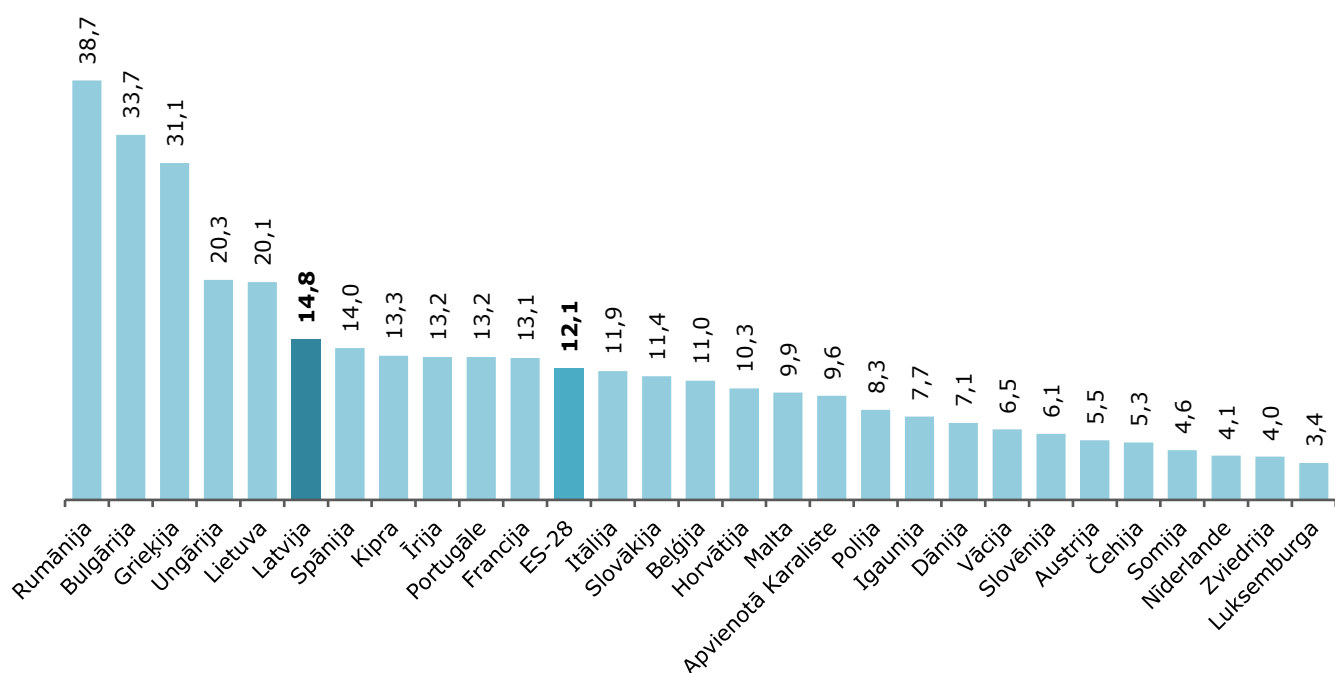
	Gads	Kvintīļu grupas				
		1. (trūcīgākā)	2.	3.	4.	5. (turīgākā)
Regulāri piedalīties atpūtas aktivitātēs ārpus mājām, kas ir saistītas ar naudas izmaksām	2018	42,5	31,1	23,4	15,5	5,8
	2019	35,9	23,3	16,5	12,1	5,7
	2020	36,7	23,0	15,9	13,0	4,5
Vismaz reizi mēnesī satīties ar draugiem/ģimeni (radiem) uz kopīgu maltīti vai glāzi dzēriena	2018	17,3	9,4	7,4	3,4	1,3
	2019	13,7	6,9	4,5	2,8	1,8
	2020	16,1	6,2	4,4	2,4	0,9
Nelielu naudas summu tērēt tikai sev (kaut ko nopērkot vai darot priekš sevis)	2018	24,8	16,9	13,1	8,7	3,9
	2019	21,4	10,7	7,7	7,4	3,8
	2020	22,1	11,8	8,4	7,2	3,1
Novalkātās drēbes nomainīt pret jaunām (nevis lietotām)	2018	41,0	28,0	17,7	7,9	3,3
	2019	32,4	19,3	11,8	6,6	2,6
	2020	29,4	15,6	10,5	6,1	2,0
Nodrošināt sev divus apavu pārus, kas ir labā stāvoklī un piemēroti ikdienas aktivitātēm	2018	20,8	13,2	9,0	4,8	1,8
	2019	15,8	11,3	6,3	3,4	1,7
	2020	15,5	8,6	5,5	2,5	0,7
Savā mājoklī nomainīt mēbeles (gultu, dīvānu, skapi, bufeti u.c. mēbeles), kad tās ir nolietotas vai bojātas	2018	55,6	46,1	32,3	21,2	11,5
	2019	47,7	34,7	27,1	17,0	6,9
	2020	46,2	32,6	23,6	16,2	8,1
Savā mājoklī privātai lietošanai nodrošināt internetu, kad tas ir nepieciešams	2018	12,9	6,9	3,5	1,3	0,2
	2019	11,2	5,9	2,9	1,2	0,3
	2020	9,2	5,0	2,0	0,5	0,1

 Datu avots: CSP aprēķins.

Lai plašāk aplūkotu iedzīvotāju labklājības riskus, ir izveidots jauns rādītājs – materiālā un sociālā nenodrošinātība. Šajā rādītājā ir apvienotas gandrīz visas šajā publikācijā iepriekš aplūkotās materiālās nenodrošinātības dimensijas, un tas pēta ne tikai iedzīvotāju iespējas sev nodrošināt materiāli nepieciešamās pamatvajadzības, bet arī viņu spēju segt nepieciešamās izmaksas, lai iekļautos sociālajā dzīvē.

2020. gadā materiālai un sociālai nenodrošinātībai bija pakļauti 14,8 % Latvijas iedzīvotāju, kas ir sestais augstākais rādītājs starp ES dalībvalstīm. Pēdējie pieejami dati liecina, ka vēl lielāks materiālai un sociālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars 2019. gadā bija tikai Rumānijā (38,7 %), Bulgārijā (33,6 % 2019. gadā un 33,7 % 2020. gadā), Grieķijā (31,1 %), Ungārijā (20,3 %) un Lietuvā (20,1 %). Savukārt vismazākais materiālai un sociālai atstumtībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars bija Luksemburgā (3,4 %), Zviedrijā (4,0 %) un Nīderlandē (4,1 %).

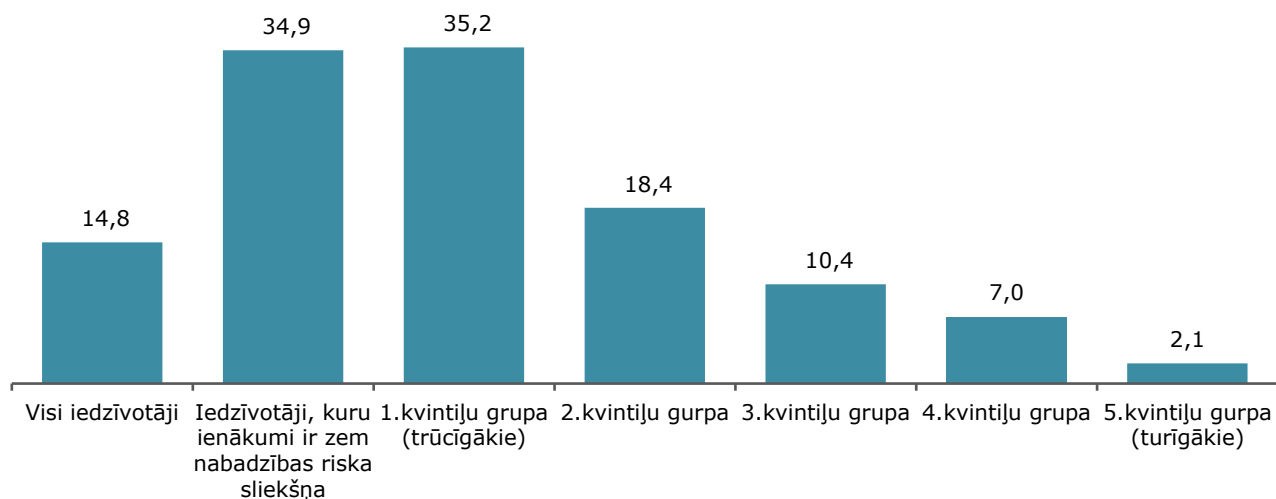
Materiālai un sociālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars ES dalībvalstīs¹ 2019. gadā
(procentos)

Datu avots: Eurostat [ILC_MDS07] 11.03.2021. un CSP aprēķins.

Visvairāk materiālai un sociālai nenodrošinātībai bija pakļauti iedzīvotāji ar zemiem ienākumiem. 2020. gadā starp iedzīvotājiem ar viszemākajiem ienākumiem (1. kvintiļu grupā) materiālai un sociālai nenodrošinātībai bija pakļauti 35,2 % iedzīvotāju, savukārt starp turīgākajiem iedzīvotājiem (5. kvintiļu grupā) tādu bija tikai 2,1 %.

Materiālai un sociālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars pēc ienākumu līmeņa 2020. gadā
(procentos)

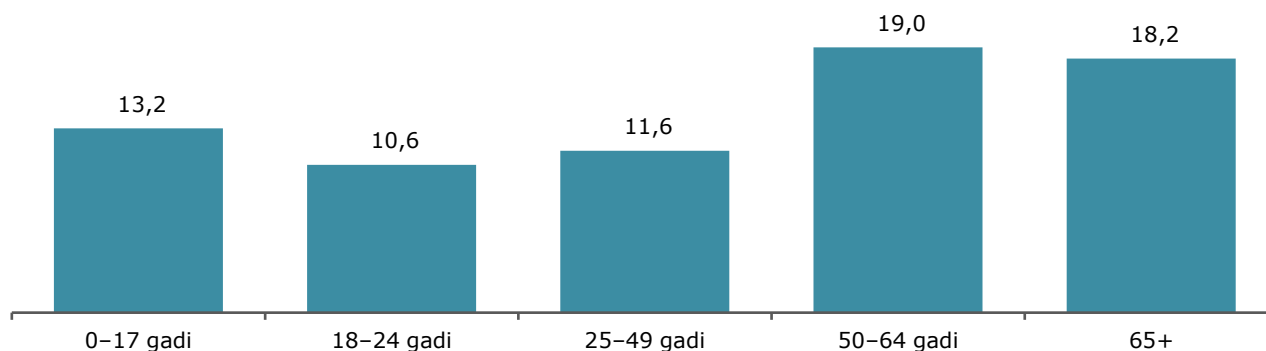

Datu avots: CSP aprēķins.

18 līdz 49 gadus veci iedzīvotāji bija vismazāk pakļauti materiālai un sociālai nenodrošinātībai. 2020. gadā materiālai un sociālai nenodrošinātībai bija pakļauti tikai 10,6 % jauniešu 18 līdz 24 gadu vecumā un 11,6 % iedzīvotāju 25 līdz 49 gadu vecumā. Savukārt visvairāk materiālai un sociālai nenodrošinātībai bija pakļauti 50 līdz 64 gadus veci iedzīvotāji (19,0 %) un vecākā gadagājuma (vismaz 65 gadus veci) iedzīvotāji (18,2 %).

¹ Par ES-28 kopumā ir pieejams novērtējums, Beļģijai ir pārrāvums laikrindā, par Bulgāriju, Latviju un Somiju ir pieejami 2020. gada dati, par Nīderlandi – provizorisksie 2020. gada dati, par Apvienoto Karalisti – 2018. gada dati.

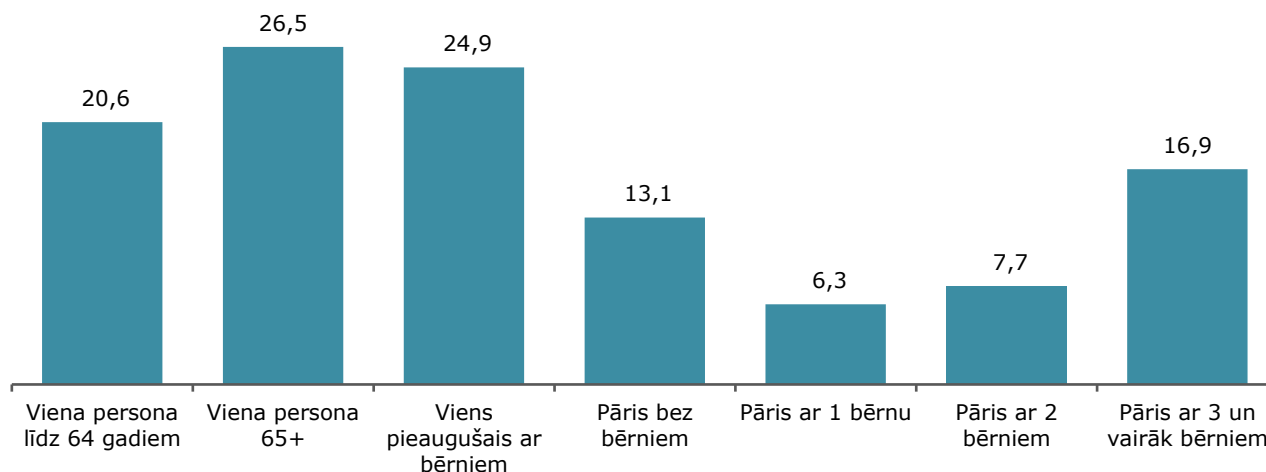
**Materiālai un sociālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars
pa vecuma grupām 2020. gadā**
(procentos)

Datu avots: CSP aprēķins.

Materiālai un sociālai nenodrošinātībai visvairāk bija pakļauti vecākā gadagājuma (vismaz 65 gadus veci) iedzīvotāji, kuri dzīvoja vieni paši (26,5 %), un mājsaimniecības ar vienu pieaugušo un bērniem (24,9 %). Savukārt vismazāk materiālai un sociālai nenodrošinātībai bija pakļauti pāri ar vienu bērnu (6,3 %) un pāri ar diviem bērniem (7,7 %).

**Materiālai un sociālai nenodrošinātībai pakļauto iedzīvotāju īpatsvars
pēc mājsaimniecības tipa 2020. gadā**
(procentos)

Datu avots: CSP aprēķins.

2020. gadā 59,8 % Latvijas iedzīvotāju piemita vismaz 1 no 13 materiālās un sociālās nenodrošinātības pazīmēm¹. No viņiem lielākai daļai (79,3 %) piemita līdz 3 materiālās un sociālās nenodrošinātības pazīmēm, 18,5 % – no 3 līdz 5 pazīmēm, 13,2 % – no 5 līdz 9 pazīmēm un tikai 3,0 % no viņiem piemita no 9 līdz 13 pazīmēm.

¹ Skaidrojums sadaļā "Metodoloģiski paskaidrojumi".

METODOLOĢISKI PASKAIDROJUMI

Nabadzības riska indekss

Nabadzības riska indekss ir rādītājs, kas tiek aprēķināts visās ES dalībvalstīs pēc vienotas metodoloģijas. Tas raksturo personu īpatsvaru, kas atrodas zem nabadzības riska sliekšņa. Katru gadu nabadzības riska sliekšnis tiek aprēķināts no jauna. ES dalībvalstīs kā nabadzības riska sliekšnis tiek izmantoti 60 % no rīcībā esošo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju. Nabadzības riska sliekšnis vienas personas mājsaimniecībai 2019. gadā bija 441 eiro mēnesī, 2018. gadā – 409 eiro mēnesī, 2017. gadā – 367 eiro mēnesī un 2010. gadā – 210 eiro mēnesī. Savukārt mājsaimniecībai, ko veido divi pieaugušie ar diviem bērniem, kas jaunāki par 14 gadiem, nabadzības risks (atbilstoši ekvivalento patērētāju skaitam mājsaimniecībā) 2019. gadā bija 927 eiro mēnesī, 2018. gadā – 860 eiro mēnesī, 2017. gadā – 770 eiro mēnesī un 2010. gadā – 441 eiro mēnesī.

Kvintiju grupa

Viena piektā daļa (20 %) no aptaujāto mājsaimniecību skaita, kas sagrupētas pieaugošā secībā pēc to rīcībā esošajiem ienākumiem uz vienu mājsaimniecības locekli.

Mājsaimniecību rīcībā esošie ienākumi kvintiju grupās 2010. un 2017.–2019. gadā (vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī, eiro)

Kvintiju grupas	Gads			
	2010	2017	2018	2019
1. (trūcīgākā)	96,85	162,36	185,50	203,13
2.	194,31	285,17	320,20	353,45
3.	257,22	401,18	444,12	483,28
4.	337,89	572,41	638,42	679,63
5. (turīgākā)	620,26	1 076,25	1 212,73	1 290,15

 Datu avots: oficiālās statistikas portāls [tabulas numurs: MIS060].

Materiālās nenodrošinātības dimensijas

EU-SILC aptaujā materiālā nenodrošinātība tiek definēta kā iemeslu kopums, kas mājsaimniecībai liedz pieeju noteiktiem materiāliem labumiem. Šie iemesli ir naudas trūkums, neapmierinoši mājokļa apstākļi un piespiedu atteikšanās izmantot ilglietošanas sadzīves priekšmetus.

Materiālā nenodrošinātība tiek aplūkota, uzdodot jautājumus par trim materiālās atstumtības dimensijām:

Ekonomiskā spriedze tiek noteikta ar vairākiem jautājumiem, kuros respondentiem jānovērtē mājsaimniecības spēja segt šādas izmaksas:

- ēst gaļu, putnu gaļu vai zivis (vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu) katru otro dienu;
- katru gadu vienu nedēļu doties brīvdienās ārpus mājām;
- segt pēkšņus neparedzētus izdevumus no pašu līdzekļiem;
- finansiāli atļauties uzturēt mājokli siltu;
- segt komunālos maksājumus, īri un kredītu (t.sk. līzings maksājumus par pirkumiem uz kredīta).

Mājsaimniecības, kas uz vismaz diviem jautājumiem sniedz noraidošu atbildi, tiek uzskatītas par pakļautām ekonomiskai spriedzei.

Piespiedu atteikšanās no ilglietošanas preču izmantošanas ir vērojama mājsaimniecībās, kurām naudas trūkuma dēļ savām vajadzībām nav pieejams:

- telefons (ieskaitot mobilo telefonu);
- krāsu televizors;
- veļas mazgājamā mašīna;
- vieglais automobīlis.

Tiek uzskatīts, ka mājsaimniecība ir spiesta atteikties no ilglietošanas preču izmantošanas, ja tai naudas trūkuma dēļ nav pieejama vismaz viena no četrām iepriekš minētajām ilglietošanas precēm.

Dziļas materiālās nenodrošinātības rādītājs raksturo personas, kurām piemīt vismaz 4 no šādām materiālās nenodrošinātības pazīmēm: finansiālu iespēju trūkums 1) segt komunālos maksājumus, īri vai atmaksāt kredītu, 2) finansiāli atļauties uzturēt mājokli siltu, 3) segt pēkšņus neparedzētus izdevumus no pašu līdzekļiem, 4) ēst gaļu, putnu gaļu vai zivis (vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu) katru otro dienu, 5) katru gadu vienu nedēļu doties brīvdienās ārpus mājām, 6) lietot savām vajadzībām vieglo auto, 7) lietot savām vajadzībām veļas mazgājamo mašīnu, 8) lietot savām vajadzībām krāsu televizoru, 9) lietot savām vajadzībām telefonu.

Neapmierinoši mājokļa apstākļi tiek noteikti, izmantojot atbildes uz jautājumiem, kas raksturo mājokļa kvalitāti:

- tekošs jumts, mitras sienas, griesti, grīdas vai mājas pamati vai trupe logu rāmjos, durvīs vai grīdās;
- pārāk tumšs, maz dienas gaismas;
- nav vannas istabas vai dušas;
- nav tualetes ar ūdens novadu.

Tiek uzskatīts, ka mājsaimniecībai ir neapmierinoši mājokļa apstākļi, ja tā nosauc kaut vienu no iepriekš minētajām problēmām, kas raksturo mājokļa kvalitāti.

Materiālā un sociālā nenodrošinātība: tā kā dati tiek iegūti no mājsaimniecības personām vecumā no 16 gadiem, materiālās un sociālās nenodrošinātības rādītāja aprēķins atšķiras bērniem līdz 16 gadu vecumam un personām vecumā no 16 gadiem. Persona no 16 gadu vecuma tiek uzskatīta par pakļautu materiālai un sociālai nenodrošinātībai, ja viņai piemīt vismaz 5 no 13 pazīmēm: (1) viņa dzīvo mājsaimniecībā, kura nespēj 1) segt komunālos maksājumus, īri vai atmaksāt kredītu, 2) finansiāli atļauties uzturēt mājokli siltu, 3) segt pēkšņus neparedzētus izdevumus no pašu līdzekļiem, 4) ēst gaļu, putnu gaļu vai zivis (vai līdzvērtīgu veģetāro ēdienu) katru otro dienu, 5) katru gadu vienu nedēļu doties brīvdienās ārpus mājām, 6) lietot savām vajadzībām vieglo auto, 7) savā mājoklī nomainīt nolietotās mēbeles pret jaunām, un (2) persona priekš sevis nevar atļauties 8) novalkātās drēbes nomainīt pret jaunām (nevis lietotām), 9) nodrošināt sev divus apavu pārus, kas ir labā stāvoklī un piemēroti ikdienas aktivitātēm, 10) nelielu naudas summu tērēt tikai sev (kaut ko nopērkot vai darot priekš sevis), 11) regulāri piedalīties atpūtas aktivitātēs ārpus mājām, kas ir saistītas ar naudas izmaksām, 12) vismaz reizi mēnesī satikties ar draugiem/ ģimeni (radiem) uz kopīgu maltīti vai glāzi dzēriena un 13) savā mājoklī nodrošināt privātai lietošanai internetu, kad tas ir nepieciešams. Bērns līdz 16 gadu vecumam tiek uzskatīts par pakļautu materiālai un sociālai nenodrošinātībai, ja viņš dzīvo mājsaimniecībā, kurai piemīt vismaz 3 no pirmajām septiņām iepriekš nosauktajām pazīmēm (1.–7. pazīme) un vismaz divas no nākamajām pazīmēm (8.–13. pazīme). Tiek uzskatīts, ka bērnam piemīt 8.–13. pazīme, ja šī konkrētā pazīme piemīt vairāk nekā pusei no viņa mājsaimniecības locekļiem.